

การศึกษาเรื่องเพศ เพศสภาพและเพศวิถีในสังคมศาสตร์นั้นเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการ สามารถถูกศึกษาโยงได้ทั้งกับการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา จิตวิทยา กฎหมาย ภาษา ศิลปะ ภาพยนตร์ การบริโภค สุขภาพ ประชาธิปไตย ฯลฯ จอร์จ บาลองดีเย่ (Georges Balandier) นักมานุษยวิทยาชาวฝรั่งเศสกล่าวว่า เพศวิถีของมนุษย์เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมโดยรวม (La sexualité humaine est un phénomène social total)¹ ที่เป็นโดยรวมนี้ก็เพราะว่าเพศวิถีของมนุษย์เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ต้องทำความเข้าใจและวิเคราะห์จากทั้งบริบททางสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

เรื่องเพศฯ นี้ว่ากันมายาวนานพร้อมกับการเกิดขึ้นของสังคมมนุษย์ เป็นได้ตั้งแต่เรื่องของธรรมชาติ จนถึงเรื่องของวัฒนธรรม (Nature/Culture) โดยที่ยังไม่สามารถแบ่งได้ว่าเส้นเขตแดนของการศึกษาเรื่องเพศที่เป็นเรื่องของชาตินั้นเริ่มต้นเมื่อใด จบเมื่อใดและเริ่มกลายเป็นเรื่องของวัฒนธรรมเมื่อใด โคลด เลวี สโตรส (Claude Lévi-Strauss) อธิบายความพัวพันของพรหมแดนระหว่างธรรมชาติและวัฒนธรรมนี้ผ่านตัวอย่างเรื่องการห้ามมีเพศสัมพันธ์ในหมู่เครือญาติ สำหรับเลวี สโตรส การห้ามมีเพศสัมพันธ์ในหมู่เครือญาตินี้ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นเรื่องของชาติโดยแยกต่างหากจากเรื่องของวัฒนธรรม แม้ว่าการห้ามมีเพศสัมพันธ์ในหมู่เครือญาติจะถูกอธิบายว่าเป็นกฎของการแลกเปลี่ยนและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอันเป็นคำอธิบายที่อาศัยมิติทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ก็อยู่บนพื้นฐานของปรากฏการณ์ทางชาติอยู่ดี การห้ามมีเพศสัมพันธ์ในหมู่เครือญาติจึงเป็นทางผ่านจากเรื่องของชีววิทยาไปสู่เรื่องของสังคม เป็นทางผ่านจากธรรมชาติสู่วัฒนธรรม

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 นี้ได้รับเกียรติจากอาจารย์ณภัค เสรีรักษ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นบรรณาธิการร่วมภายใต้หัวข้อ **Constructing Sexualities** บทความภายใต้หัวข้อดังกล่าวที่นำเสนอในวารสารเล่มนี้ต่างก็เป็นภาพสะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมโดยรวม การดึงเอาเรื่องเพศมาคิดและอธิบายคำว่าเสรีภาพของมนุษย์จากการอ่านงานปรัชญาของซิโมน เดอ โบวัวร์ เรื่อง *Le deuxième sexe 1* และ *2* ของ รชฎ สาตราวุธ การมองเรื่องเพศและความเป็นชายในพุทธศาสนาผ่านการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของภิกษุ สามเณรและบัณฑิตของนฤพนธ์ ด้วงวิเศษ การมองเรื่องเพศ และ เพศวิถีที่ปรากฏอยู่ในสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์และงานเขียนของนายแพทย์นพพรของณภัค เสรีรักษ์ เรื่องของเพศที่ปรากฏในภาพโป๊ซึ่งเปิดโอกาสให้ถูกตีความได้ตลอดเวลาเพราะเส้นแบ่งบางๆ ที่ไม่ชัดเจนระหว่างคำว่าลามกและศิลปะ ของจอมพล พัทธ์กษ-สันต์โยธิน เรื่อง “Queering” Sexualities ที่สะท้อนอยู่ในภาพยนตร์ไทยเรื่องพี่มากพระโขนง ของอาทิตย์ พงษ์พานิช รวมถึงงานของวัชรวุฒิ ชื่อสัตย์และพัชรินทร์ สิริสุนทรเรื่อง “ชุมกะเทย” ไชมอน คาบาเรต์ ล้วนแล้วแต่เป็นงานที่สะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมโดยรวม เข้าใจเรื่องเพศ เพศสภาพ เพศวิถีจากมุมมองแบบธรรมชาติสู่มุมมองแบบวัฒนธรรม

นอกจากวารสารเล่มนี้ จะประกอบไปด้วยบทความที่มีเนื้อหาภายใต้หัวข้อดังกล่าวแล้ว ยังมีบทความทั่วไปที่น่าสนใจอย่างบทความของลลิตา (หิงคานนท์) หาญวงษ์ เรื่อง หละมยี่น: บทสะท้อนความคิดทางสังคม-เศรษฐกิจของพม่าจากยุคอาณานิคมถึงยุคหลังอาณานิคม บทความของณัฐชวัล โกคาพานิชวงษ์ เรื่อง ‘คนสองน้ำ’: พลวัต ‘คนสองสัญชาติ’ ในเมืองชายแดนจังหวัดระนอง และบทปริทัศน์หนังสือเรื่อง *Aesthetic Constructions of Korean Nationalism: Spectacle, Politics and History* ของ สุพลรัช เตชะบุรินทร์ อีกด้วย

เชิงอรรถ

¹ Balandier, Georges. (1984). « Le sexual et le social. Lecture anthropologique », *Cahier internationaux de sociologie*, 76 (janvier-juin): 5-19.